

Милозвучність української мови. Правила милозвучності (чергування у – в, і – й, з – із – зі)

1. Які звуки називаємо голосними і приголосними?
2. Які звуки називаємо приголосними?

Шукаємо відповіді на запитання:

1. Що таке милозвучність?
2. Як досягнути милозвучності?

Вправа 261. Прочитайте вголос словосполучення парами. Простежте, які з них вимовляти легше. Висловіте припущення, у яких випадках треба вживати у, і, а в яких — в, й для милозвучності

привітав усіх
живуть у Житомирі
лимон і мандарин
почав іти

привітав всіх
живуть в Житомирі
лимон й мандарин
почав йти

Вправа 267. Розгляньте таблицю. Поставте два-три запитання за змістом таблиці. Доберіть по два власні приклади для ілюстрування правил таблиці

Пишемо І, У:	
На початку слова або речення. Перед буквою на позначення приголосного	І гори приковують до себе очі; Імовірний дощ.; У саду; Унаслідок зливи...
Між буквами, що позначають приголосні	Він іде; Вірю в пам'ять і серце людське (Б. Олійник); Наш учитель; Десь у лісі.
Пишемо У:	
Перед буквами, що позначають звуки [йа], [йе], [йу], [йі]	У Японії.., у Європі..; у Юлії..; у їхній родині...
У пишемо перед в, ф та буквосполученнями льв-, зв-, св-, дв-, тв-, гв-, хв-	Жив у Львові; сидимо у дворі.
Пишемо тільки І:	
Якщо зіставляємо поняття	Дні і ночі; батьки і діти.
Перед словом, на початку якого стоять букви й, є, ї, ю, я	Ольга і Йосип; Світлана і Єва, Василь і Юрій.
Пишемо В:	
На початку речення перед буквою, що позначає голосний	В очах бриніла сльоза. В Антарктиді працює наукова експедиція.
Між буквами на позначення голосних	Оксана побувала в Одесі.
Пишемо Й:	
Між буквами на позначення голосних	Квітли вишні й одцвітали (Ф. Малицький).
Між буквами, що передають голосний і приголосний	На траві й квітках росинки (Я. Щоголів). Про це йдеться.

Вправа 268. Запишіть, уставляючи пропущені прийменники у-в та
сполучники і-й

Зустрів .. Вишгороді, були .. Чернігові, день .. ніч,
навчатися .. Львові, Дмитро .. Ганна, Іван .. Марічка,
смереки .. ялини, вихований .. чемний, танцює ..
співає, свята .. будні.

Перевірка!

Зустрів у Вишгороді, були у Чернігові, день і ніч,
навчатися у Львові, Дмитро й Ганна, Іван і Марічка,
смереки і ялини, вихований і чемний, танцює і
співає, свята і будні.

Сьогодні
14.11.2022

Вправа 269. Прочитайте слова, висловте припущення, чи в кожному з них можливе чергування у-в, і-й. У яких словах уживання у-в залежить від значення? Відповідь ілюструйте прикладами

Іти, учитель, вправа, ірис, Угорщина,
вдова, Удовиченко, удача.

Вправа 270. Виберіть із дужок правильний варіант (усно)

1. Розумієш, малий, дбати про природу — це не лише годувати пташок чи не смітити, це ще (і, й) прибирати за собою, не ламати дерев, не рвати квітів, берегти папір.
2. Треба сортувати сміття, тобто розділяти на скло, пластик, метал (і, й) побутові відходи, які можна переробити лише на добрива (Ю. Смаль). 3. А ви чули, що джмелі навіть (у, в) приморозки, коли б джоли давно відпочивають, збирають мед? 4. «Дубе, дубе, хто тобі душу виїв?» — у думках запитав я дерева (М. Стельмах).

Перевірка!

1. Розумієш, малий, дбати про природу — це не лише годувати пташок чи не смітити, це ще **й** прибирати за собою, не ламати дерев, не рвати квітів, берегти папір. 2. Треба сортувати сміття, тобто розділяти на скло, пластик, метал **і** побутові відходи, які можна переробити лише на добрива (Ю. Смаль). 3. А ви чули, що джмелі навіть **в** приморозки, коли бджоли давно відпочивають, збирають мед? 4. «Дубе, дубе, хто тобі душу виїв?» — у думках запитав я дерева (М. Стельмах).

Домашнє завдання

Параграф 32 – вивчити правила, вправа 272 (1 завд. – письмово, 2 завд. – усно)

272

Уставте потрібний прийменник або сполучник.

1. Сидіти .. своїй кімнаті, пішов .. аптеку, упевнений .. своїх друзях, поїхав .. Харків, відпочивати .. Східниці, виношувати .. голові, зайти .. метро, виріс .. Одесі, .. обох друзів, народився .. Дніпрі.

2. Брати .. сестри, дерева .. квіти, Ольга .. Ігор, вітаміни .. мінерали, бажаю щастя .. здоров'я, хліб .. сіль, учні .. учениці, овочі .. фрукти, спостерігаю .. описую, явір .. тополя, тополя .. явір.

Відредагуйте речення й запишіть їх.

1. Домашні завдання треба виконувати увечері. 2. В своєму класі мені дуже цікаво навчатися. 3. У озері біля лісу багато риби. 4. Вчителька розповіла дуже цікаву історію. 5. Учні і учениці нашого класу найбільше люблять уроки української мови і літератури. 6. У парку усім присутнім роздавали повітряні кульки. 7. Над ставком в кущах співали пташки.